

E · R · S · O

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

ERSO
PEASPONSOR

HOOAJA
ISUURSPONSOR

myfitness

LIVIKO

RADISSON COLLECTION

BioBlock®

NORDIC
CASINO

NORDAID

PAKEND & PRINT

ESTONIA BUSINESS

KLAVER
**ANGELA
HEWITT**

ERSO

DIRIGENT
**PIERRE
BLEUSE**

PIERRE BLEUSE JA ANGELA HEWITT

15

MÄRTS

ESTONIA KONTSERDISAAL

2024

DE FALLA
MOZART
RAVEL
DEBUSSY

iute

ERSO PEASPONSOR

ELAV INSPIREERIV RIKASTAV

Eesti muusikat viivad üheskoos maailma ERSO ja fintech lute

ERSOga on võimalik koos kasvada.
Meid seob otsing ja inspiratsioon.
Nii ERSO kui ka lute püüdleavad alati
tiptaseme poole.

- TARMO SILD
lute juht ja kaasasutaja

E · R · · O

PIERRE BLEUSE JA
ANGELA HEWITT

ANGELA HEWITT klaver
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Kontsertmeister Marta Spärniņa
Dirigent PIERRE BLEUSE

kell 19 – sümfooniakontsert

ANGELA HEWITT klaver
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Kontsertmeister Marta Spärniņa
Dirigent PIERRE BLEUSE

Manuel de Falla (1876—1946)

Süit nr 2 balletist „Kolmnurkne kübar“ („El sombrero de tres picos“, 1919) ~12’

Seguidilla / Naabrite tants

Farruca / Möldri tants

Jota / Lõputants

Wolfgang Amadeus Mozart (1756—1791)

Klaverikontsert nr 20 d–moll, KV 466 (1785) ~30’

Allegro

Romanze

Allegro assai

vaheaeg

Maurice Ravel (1875—1937)

„Hispaania rapsoodia“ („Rapsodie espagnole“, 1907) ~16’

Prélude à la nuit / Ööprelööd

Malagueña

Habanera

Feria / Pidu

Claude Debussy (1862—1918)

Kolm sümfoonilist eskiisi „Meri“ („La mer“, 1909) ~24’

De l’aube à midi sur la mer / Meri koidust keskpäevani

Jeux de vagues / Lainete mäng

Dialogue du vent et de la mer / Tuule ja mere dialoog

Kontserdist teevad otseülekanne Klassikaraadio ja ERSO TV (erso.tv), salvestised on ka järelkuulatavad ja –vaadatavad.

Manuel de Falla.

Manuel de Falla (1876—1946)

Süit nr 2 balletist „Kolmnurkne kübar“ (1919)

Hispaania ainek ja muusika olid prantsuse heliloojaid köitnud juba sajandeid. Nende hulka kuuluvad ka Claude Debussy ja Maurice Ravel. 20. sajandi alguses esile kerkinud hispaania heliloojaid paelus omakorda Pariisi rikas kunsti- ja muusikaelu. Prantsuse muusika espriid tajume Isaac Albénize, Manuel de Falla, Joaquín Turina ja Enrique Granadose teostes, kes erinevail aastail Pariisis oma muusikalisi käsitööoskusi ning stiili- ja vormitunnet lihvisid. Neist kõige laiema rahvusvahelise tuntuse saavutanud Manuel De Falla on Pariisis veedetud aastaist (1907—1914) kõneldes rõhutanud: „Poleks olnud Pariisi, oleksin jäänud Hispaaniasse ja vajunud seal tumedasse minevikku.“

De Falla sündis 1876. aastal Andalusias Cádizis. Juba Madridi konservatooriumis õppides äratas ta tähelepanu pianistina ja võitis mitmeid konkursse. Tema kompositsiooniõppejõud oli hispaania rahvusliku muusika rajaja Felipe Pedrell. De Falla varase loomingu hulka kuulusid laulud, klaveripalad ja aastail 1901—1903 loodud viis muusikalist lavateost — *zarzuela*'t. Suure tähelepanu saavutas ta 1905. aastal valminud ooperiga „Lühike elu“ („La vida breve“).

De Fallat üllatas prantslaste huvi tema kodumaa vastu, vaimustas Raveli „Hispaania rapsoodia“, kuid ta leidis, et „Raveli Hispaania on idealiseeritud — selline nagu ta oma baski päritolu ema kaudu tundma oli õppinud“. Debussy klaveripala „Õhtud Granadas“ puhul tões de Falla tunnustavalt, et sel teosel, mis ei sisalda ühtegi tõelist folkloorielementi, on Hispaania koloriit: „Siin on meie ees Andaluusia, võiks öelda — tõe ilma autentsuseta.“ Debussyst inspireerituna komponeeris ta kolm nokturni klaverile, mille põhjal valmis omalaadne sümbioos sümfoonilisest poemist ja klaverikontserdist pealkirjaga „Õöd Hispaania aedades“. Teose esiettekanne toimus Madridi ooperiteatris aprillis 1916. Aasta varem oli sündinud tema üks tema populaarsemaid teoseid, ballett „Suur võlur armastus“ („El amor brujo“).

De Falla huvi balleti vastu oli tekkinud Pariisis suuresti tänu seal tegutsevale Vene impressaario Sergei Djagilevile ja tema tantsutrupile. 1916. aasta kevadel külastas trupp Hispaaniat, esitades Madridi Teatro Realis mitmeid ballette, sealhulgas Stravinski „Tulilindu“ ja „Petruškat“. Ka Stravinski ise oli seal nendega kaasas. Külalistel õnnestus kuulda Granadas Carlos V uhkes palees toimunud kontserdil de Fallat soleerimas pianistina oma teoses „Õöd hispaania aedades“. See vaimustav elamus äratas Djagilevis soovi tellida heliloojalt muusika uue balleti jaoks. Nii sündis de Falla, Djagilevi ning vene balletitrupi esitantsija Léonide Massine'i koostöös Pedro Antonio de Alarcóni koomilise novellil „El sombrero de tres picos“ („Kolmnurkne kübar“) põhinev samanimeline ballett.

Alarcóni vaimukalt kirjutatud loo keskseteks tegelasteks on armukade mölder, tema kaunis naine Frasquita ja Korregidor — juhmivõitu, kolmnurkset ametimütsi kandev kohtunik. Kaunitarile lähenemiskatseid tehes satub armuvalus vanamees tragikoomilisse situatsiooni ning saab linnarahva pilkeobjektiks. Lugu algab möldri naabrite kogunemisega, et tähistada jaanipüha ja tantsida traditsioonilisi tantse.

Balleti muusikas väljendub helilooja rahvalik huumor. Balleti koreograafia lõi Léonide Massine, kes tantsis ise ka möldri rollis. Spetsiaalselt tema jaoks komponeeris de Falla tulise soolonumbri, *flamenco farruca*. Balleti dekoratsioonid ja kostüümid kujundas Pablo Picasso. „Le tricorne“ („Kolmnurk“) nime all 1919. aastal Londonis esmakordselt lavale jõudnud balletietendus oli ülimenukas ja pani aluse helilooja rahvusvahelisele mainele. Autor koostas balleti muusikast kaks süiti, millest mängitum on teine. Süüdid on sama värvikad kui lugu ise.

Muusikas ühendab de Falla prantsuse impressionistide väljenduslaadi hispaania, täpsemalt andaluusia rahvamuusikale omaste meloodiate ja rütmidega, luues väga isikupärase kõlamaailma. Nii nagu Raveli „Hispaania rapsoodias“ lisavad siingi orkestrikõlale hispaaniaalikku värvirikkust ja rütmierksust kastanjetid, triangel, tšelesta, ksülofon ja harf.

ERSO on süüti esitanud dirigent Pierino Gamba (1968) juhatusel.

Wolfgang Amadeus Mozart.

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791)

Klaverikontsert nr 20 d-moll, KV 466 (1785)

Wolfgang Amadeus Mozarti loomingus ei ole kuigi palju teoseid, mis oleksid kirjutatud minoorsetes põhihelistikus. Nii sümfooniade kui ka klaverikontsertide hulgas on neid vaid kaks. Minoorsete helistike valikut ei määranud siiski mingid tõsised sündmused helilooja enese elus, kuid igas helistikus, olgu või varjatud kujul, on oma emotsionaalne sõnum. Mozarti uurijad on minoorsetele helistikele andnud erinevaid karakteristikuid, kuid olulises langevad nende nägemused kokku: d-moll on deemonlikult tume, metafüüsiliselt võbelev ja c-moll seda võbelust ületav, surma jaatav. Kaks minoorset klaverikontserti d-moll, KV 466 ja c-moll, KV 491 tähistavad uut

etappi mitte üksnes Mozarti loomingus, vaid žanri arenguloos üldisemalt. Mõlemas kontserdis domineerib sümfooniline arenguprintsiip ja orkestri roll on senisest kaalukam. Polegi imestada, et need pälvisid Beethoveni ja Brahmsi erilise tähelepanu, kes kumbki neid meelsasti mängisid, lisades ka enda komponeeritud kadentsid.

Klaverikontsert nr 20 d–moll valmis 10. veebruaril 1785 ja kõlas päev hiljem autori soleerimisel populaarses Viini kasiinos Zur Mehlgrube. Avaosa (*Allegro*) orkestriekspositsioonis valitseb tume, keelpillide rahututest süngoopidest ja trummeldavatest bassikäikudest pingestatud atmosfäär. Peateema kõlab siin ängistavalt, sellele kontrasteerub puupillidelt allaheitlik–kaeblev kõrvalteema. Solist toob juurde veel kolmandagi, lohutava loomuga teema. Pinge kasvab töötluses ja nii nagu Mozarti hilistes sümfooniates, ei mahene see repriisiski. Ebatavaline on esimese osa lõpp – see kustub ohkelistes minoorsetes akordides kui traagiliste sündmuste järelkaja.

Teine osa (*Romanze*) on komponeeritud rondovormis. See toob oma laululise refrääniga muusikasse ajutise rahu, mida varjutab rondo teises episoodis valitsev dramaatiline pinge. Refrään ja sellele järgnev kooda pakuvad taas rahunemise. Rondo–sonaadina vormitud finaali (*Allgro assai*) on siin ebatavaliselt minoorse põhiteemaga. Jõuline dünaamika viitab Beethovenile. Solist esitleb tungleva karakteriga teema, mida orkester edasi arendab. Nagu Mozarti puhul kombeks, on teine episood töötluse rollis ja meenutab avaosa ähvardavat atmosfääri. Samas toovad mažoorseid lõigud muusikasse helgeid momente. Teos lõpeb ehtmozartlikult – elujaatavalt, säravas D–duuris. D–moll kontserdil puuduvad Mozarti originaalkadentsid. Pole teada, kas ta need üldse noodistas või ei ole need säilinud. Enamasti mängitakse teost Beethoveni kadentsidega – nii esimeses kui ka kolmandas osas.

Mozart 20. klaverikontsert on ERSO esituses kõlanud aastatel 1976 (solist Kalle Randalu, dirigent Neeme Järvi), 1980 (solist Dmitri Bakirov, dirigent Peeter Lilje), 1984 (solist Pavel Jegorov, dirigent Eri Klas), 1987 (solist Ivari Ilja, dirigent Peeter Lilje), 1991 (solist Roland Pröll, dirigent Leo Krämer), 1992 (solist Roland Pröll, dirigent Leo Krämer), 2006 (solist Kalle Randalu, dirigent Paul Hillier), 2020 (solist Irina Zahharenkova, dirigent Andres Mustonen) ja 2022 (solist Alexey Botvinov, dirigent Olari Elts).

Maurice Ravel.

Maurice Ravel (1875—1937) **„Hispaania rapsoodia“ (1907)**

Maurice Raveli tavatsetakse seostada muusikalise impressionismiga, kuid palju lähedasem on tema stiil postimpressionismile, mida iseloomustavad selged vormistruktuurid, lineaarselt väljajoonistuvad meloodialiinid, hispaania tantsudest ja džässist mõjustatud rütmid ja otsekuu eredaist tuledest valgustatud tämbrimängud. Ravel on muusikalukku läinud ühe säravama orkestratsioonimeistrina. Seda kinnitavad tema tuntuimad teosed — „Hispaania rapsoodia“ („Rapsodie espagnole“, 1907), balletimuusika „Daphnis ja Chloé“ (1912), koreograafiline poem „Vals“ (1920) ning „Bolero“ (1927). Ravel on Claude Debussy kõrval tuntud ka mitte üksnes prantsuse pianismi, vaid kogu romantismijärgse klaverimuusika suurima esindajana, kes avardas oluliselt selle instrumendi mängutehnilisi ja kõlalisi piire. Suure osa oma klaveriteostest on ta ka orkestreerinud. Tuntuim neist on kahtlemata „Pavaan kadunud printsessi mälestuseks“ („Pavane pour une infante défunte“, 1899/1910). „Nooblid ja sentimentaalsed valsid“ („Valses nobles et sentimentales“, 1911/1912) ning „Couperini haud“ („Le Tombeau de Couperin“, 1917/1919). Orkestriversioonis on tähelepanuväärne ka neljale käele loodud klaveritsükkel „Minu hane-ema“ („Ma Mère l’Oye“, 1908/1911).

Aastal 1907 komponeeris helilooja kaks teost, mis mõlemad on oma žanris esimesed: „Hispaania tund“ („L’heure espagnole“) oli tema esimene ooper ja „Hispaania rapsoodia“ („Rapsodie espagnole“) tema esimene trükis avaldatud orkestriteos. Raveli erakordset võimet luua näiliselt autentset hispaania muusikat imetles ka Manuel de Falla, kes kirjutas rapsoodiast kui „üllatuslikust teosest oma hispaaniapärase iseloomu poolest, mis on saavutatud meie populaarse rahvaliku muusika modaalsete rütmide ja meloodiate ning ornamentaalsete kujundite vaba kasutamisega“. Raveli ema oli baski päritolu, mistõttu oli helilooja lapsest saati hispaania muusikaga tuttav.

„Hispaania rapsoodia“ algab lõunamaiselt raugse, armuigatsustest täidetud „Ööprelüüdiga“ (*Prélude à la nuit*). Keelpillide vaikse tremolo taustal kõlab erinevais tämbrimängudes (oboe, inglissarv, flööt, klarnet, tšelesta) korduv, nootidel *f–e–d–cis* laskuv motiiv, mida võib kuulda ka teose järgmistes osades.

Teine osa (*Malagueña*) on leidnud inspiratsiooni Lõuna-Hispaaniast Málagast pärit, sageli lauluga saadetud flamenkotantsust. Selles värvikas, reljeefsete teemadega armunute tantsustseenis on kurbust. Inglissarvelt kõlab eeleegilise varjundiga eksootiline arabesk, mis haihtub kaugusse.

Kolmas osa (*Habanera*) kätkeb endas ehthispaaniaalikult talitsetud kirge. Helilooja on lisanud esitusjuhise „üsna aeglaselt ja loiu rütmiga“ (*Assez lent et d’un rythme las*), võludes kuulajat maagilise atmosfääriga. Habaneerat tantsitakse linnutiibade liikumist jäljendavate „lendavate“ kätega, mida muusikas saadavad lühikesed, teravad *glissando*’d.

Neljandas osas (*Feria*) avaneb pilt rahvapeost. Siin vallandub kirk kogu jõus ja orkestraalses säras. Kuigi ülevoolavas peoatmosfääris on kuulda ka nostalgilisi toone, kui taas ilmu vad laskuvad motiivid „Ööprelüüdist“, lõpeb muusika pöörase tantsukeerisega.

Teose esmaettekannet toimus 15. märtsil 1908 Pariisi Châtelet teatris Édouard Colonne juhatusel. Menu oli nõnda suur, et teose teist osa tuli korrata.

ERSO esituses on Raveli „Hispaania rapsoodia“ kõlanud Priit Nigula (1947), Tauno Hannikaineni (1961), Zdenek Košleri (1971), Paul Mägi (1990, 2017), Arvo Volmeri (1995) ja Olari Eltsi (2000, 2002, 2012) juhatusel.

Claude Debussy.

Claude Debussy (1862—1918)

Kolm sümfoonilist eskiisi „Meri“ (1909)

Claude Debussy loomingus tõusevad esile neli tuntud orkestriteost: prelüüd „Fauni pärastlõuna“ („Prélude à l’après-midi d’un faune“, 1894), sümfooniline triptühhon „Nokturnid“ („Les nocturnes“, 1899), kolm sümfoonilist eskiisi „Meri“ („La mer“, 1905) ning tsükkel „Kujundid“ („Images“, 1912). Iseseisvate orkestriteostena on püsima jäänud ka algselt balletimuusikana loodud „Khamma“ (1913) ja „Mängud“ („Jeux“, 1913).

Sümfooniliste eskiiside komponeerimist alustas Debussy 1903. aasta suvel Burgundias, kaugel merest. Ühes kirjas selgitas ta: „Mul on merest lugematuid mälestusi. See on minu silmis enam väärt kui tõelisus, mis fantaasia võlu tavaliselt liiga tugevasti kammitseb.“ Meri oli lapsest saati Debussy suur kiindumus, koguni sedavõrd, et ta unistas meremehe elukutsest. Teos valmis lõplikult 1905. aastal La Manche’i äärses Eastbourne’is. Samal aastal ilmus trükist ka partituur, mille tiitelleht oli kaunistatud reproduktsiooniga jaapani kunstniku Katsushika Hokusai värvilisest puulõikest „Suur laine“. On ju teada helilooja suur huvi jaapani kunsti ning idamaiste helilaadide vastu, mida selleski muusikas kuulda võib. Teos kõlas esmakordselt 1905. aasta oktoobris Champs-Élysées’ teatris Camille Chevillard’i juhatusel. Samal ajal esitleti Grand Palais’ sügissalongis

uue kunstisuuna esindajate Matisse'i, Derain'i, Vlamincki ja teiste foovidenatuntud maalijate teoseid, mis olid impressionistidega võrreldes toonud kunsti metsikuma väljenduslaadi ning jõulisemad värvid. Ka Debussy uue orkestriteose väljenduslaad on kantud mere taltsutamatus stihiast, selle lakkamatult muutlikust rütmist ning valguse- ja värvidemängust. Ehkki autor nimetas teose osi eskiisideks, on selle struktuurid täpselt välja töötatud ning suure orkestrikoosseisu tämbrite palett peenelt lihvitud. Helilooja on hiljem ühes intervjuus öelnud, et see on tema ainus sümfoonia osadega *allegro*, skertso ja finaal. Partituuris on neile antud programmilised pealkirjad: „Meri koidust keskpäevani“, „Lainete mäng“ ning „Tuule ja mere dialoog“. Laskumata siinkohal teose vormianalüüsi, tsiteerin taas heliloojat, kes oma muusikast kõneldes rõhutas: „Laskem ühe kunstiteose ilus midagi saladuslikuks jääda, täpsustamata, kuidas see tehtud on.“

ERSO esituses on Debussy „Meri“ kõlanud Gérard Devos' (1971), Vitali Katajevi (1980), Werner Andreas Alberti (1983), Aleksandr Dmitrijevi (1986), Leo Krämeri (1993), Dorian Wilsoni (1995), Olari Eltsi (2000, 2015), Nikolai Aleksejevi (2002), Hannu Lintu (2007), Julien Masmondet' (2012), Arvo Volmeri (2015, 2017), Mihhail Gerts'i (2019) ja Jun Märkli (2022) dirigeerimisel.

Maia Lilje

Angela Hewitt. © Keith Saunders.

ANGELA HEWITTI on tänapäeva menukaimate pianistide seas ainulaadne positsioon. Tal on lai repertuaar ning ta esineb sageli koos suurte orkestritega kogu Euroopas, Ameerikas ja Aasias. Ta on salvestanud hulga auhinnatud plaate ja teda peetakse üheks silmapaistvaimaks Bachi interpreediks. 2020. aastal sai ta Leipzigi linna Bachi medali: see on suur au, mis anti tol aastal esimest korda ajaloo jooksul naisele.

Klaveri tagant juhatades on Hewitt esinenud koos Toronto ja Vancouveri sümfooniaorkestrite, Hongkongi ja Kopenhaageni filharmooniaorkestrite, Luzerni festivali keelpilliorkestri, Stuttgardi kammerorkestri, Britten Sinfonia, Roots ja Zürichi kammerorkestrite, Salzburgi Camerata, Orchestra Sinfonica Nazionale della Rai, New Yorgi Orpheus Chamber Orchestra, Jaapani Orchestra Ensemble Kanazawa ning Viini Tonkünstler Orchestraga Viini Musikvereinis. Hooajal 2023/24 esineb ta orkestritega Itaalias, Soomes, Poolas, Eestis ja Šveitsis, sealhulgas tuuril Ühendkuningriigis Kammerorchester Baselliga ning Kirde-Inglismaal Royal Northern Sinfoniaga.

Hewitt jätkab esinemist kontsertidel ja festivalidel Bostonis, Baltimore'is, Torontos, Ottawas, Roomas, Zürichis, Kopenhaagenis, Cambridge'is ning Stresas. Lisaks on ta resident Londoni Wigmore Hallis, kus ta alustas 2016.

aastal oma Bachi odüsseiat, mille käigus esitas ta kõiki Bachi klaveriteoseid 12 kontserdisarjas üle maailma; tsüklit esitati ka New Yorgi 92Y-s, Ottawas, Tokyos ja Firenzes. Kontserdisari lõppes 2022. aastal.

Hewitti Hyperion Recordsile salvestatud tsüklit kõigi Bachi suurte klaveriteostega on kirjeldatud kui „meie ajastu üht hiilgavaimat salvestist“ (The Sunday Times). Tema diskograafia sisaldab ka Couperini, Rameau, Scarlatti, Mozarti, Beethoveni, Chopini, Schumanni, Liszti, Fauré, Debussy, Chabrier, Raveli, Messiaeni ja Granadose plaate. Esimene CD kolme Mozarti albumiga, millel on kõik helilooja sonaadid, ilmus novembris 2022, teine album ilmus oktoobris 2023. Pärast seda, kui ülalnimetatud klassikalisele muusikale pühendunud plaadifirma Universal Music Groupi osaks sai, tehti kõik Hewitti salvestused 2023. aastal kättesaadavaks kõigil suurematel voogedastusplatvormidel. Tema album „Love Songs“ oli USA Billboardi edetabelis püsivalt esikohal, Ühendkuningriigis jõudis see klassikalise muusika edetabeli tippu ja püsis seal mitu kuud pärast ilmumist. 2015. aastal lisati Hewitt tänu oma populaarsusele kogu maailma muusikasõprade seas ajakirja Gramophone nn kuulsuste galeriisse.

Hewitt sündis muusikalembesse perekonda ja alustas klaveriõpinguid kolmeaastaselt. Nelja-aastaselt esines ta esimest korda avalikult ja aasta hiljem võitis oma esimese stipendiumi. Ta õppis Ottawa ülikoolis Jean-Paul Sévilla juures ja võitis 1985. aastal Toronto rahvusvahelise Bachi klaverikonkursi, mis pani tema karjäärile alguse. 2018. aastal pälvis Angela Kanada kindralkuberneril elutööpreemia ja 2015. aastal oma kodumaa kõrgeima autasu, saades Kanada ordeni kavaleriks (see au antakse korraga ainult 165 elusolevale kanadalasele). 2006. aastal omistas toonane Ühendkuningriigi monarh Elizabeth II talle Briti impeeriumi ordu tiitli (OBE). Ta on Kanada Kuningliku Seltsi liige, tal on seitse audoktorikraadi ja ta on Cambridge'i Peterhouse'i kolledži külalisprofessor. 2020. aastal anti Angelale Wigmore'i medal tunnustuseks tema teenete eest muusikale ja 35 aasta pikkuse koostöö eest Wigmore Halliga.

Angela elab Londonis, kuid tal on kodu ka Ottawas ja Itaalias Umbrias, kus ta asutas kaheksateist aastat tagasi Trasimeno muusikafestivali – iga-aastase nädala pikkuse ürituse, mis meelitab ligi publikut üle kogu maailma.

Pierre Bleuse. © Marine Pierrot Detry.

Prantsuse dirigendist **PIERRE BLEUSE'IST** on kiiresti saamas üks põnevamaid ja nõutumaid dirigente. 2023. aasta septembris sai temast prestiižse Ensemble Intercontemporaini muusikajuht. Tema esimene ametiaeg kestab neli aastat ja ta võttis töö üle Matthias Pintscherilt, kes on seda ametit pidanud alates 2013. aastast. Tema lepingut Odense sümfooniaorkestri peadirigendina pikendati kuni 2026. aastani. Alates 2021. aastast on ta ka tunnustatud Pablo Casalsi festivali kunstiline juht.

Hooajal 2023/24 on Pierre Bleuse kutsutud külalisdirigendiks oluliste rahvusvaheliste orkestrite ette: Birminghami sümfooniaorkester, BBC sümfooniaorkester, Tokyo sümfooniaorkester, Orchestre National de Lyon, Orquesta Nacional de España, samuti Alicante ja Valencia orkestrid Hispaanias. Ta naaseb kahel järjestikusel nädalal Stockholmi Kuningliku Filharmooniaorkestri ja Singapuri Sümfooniaorkestri juurde ning teeb uuesti koostööd Hannoveri NDRI filharmooniaorkestriga, et anda kontsert kuulsas Elbphilharmonies. Ta on väga pühendunud kaasaegsele muusikale ja ooperile ning dirigeerib Barcelona Gran Teatre del Liceus Hèctor Parra ooperit „Orgia“, mille lavastaja on Calixto Bieito.

Hiljutiste tipphetkede hulka kuuluvad ka kutsed selliste suurorkestrite juurde nagu Orchestre de Paris, Orchestre National de France, Orquestra Sinfônica

do Estado de São Paulo, Stockholmi Kuninglik Filharmooniaorkester, MDR Sinfonieorchester Leipzig, Tonkünstler–Orchestra Niederösterreich, Orchestre de la Suisse Romande, Sinfonieorchester Basel, Berner Symphonieorchester, Poola Riikliku Raadio sümfooniaorkester; Müncheni, Baseli ja Pariisi kammerorkestrid; Brüsseli Filharmooniaorkester, Orchestre National de Belgique, Orchestre Philharmonique Royal de Liège, Flandria Sümfooniaorkester, Hiina Rahvuslik Sümfooniaorkester ja Utah Symphony. Ta on endiselt aktuaalne ka prantsuse muusikaelus, esinedes regulaarselt orkestritega Orchestre National du Capitole de Toulouse, Opéra National de Lyon, Orchestre Philharmonique de Strasbourg ja Orchestre National Bordeaux Aquitaine.

Ta teeb regulaarset koostööd kõige nõutumate rahvusvaheliste solistidega, nagu Joyce DiDonato, Karita Mattila, Sol Gabetta, Nicholas Angelich, Bertrand Chamayou, Emmanuel Pahud ning Renaud ja Gautier Capuçon.

Ta õppis dirigeerimist Soomes Jorma Panula juures ja Haute École de Genève'is Laurent Gay juures. Algselt õppis ta viiulimängu. Ta on töötanud Toulouse'i kammerorkestri kontsertmeistri ja dotsendina (2000–2010) ning olnud ka Satie kvarteti liige.

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER (ERSO) on elav ja mitmekülgne orkester, kes püüdleb alati tipptaseme poole. Eesti vanimal ja mainekaimal regulaarselt tegutseval sümfooniaorkestril täitub sel hooajal 97. tegevusaasta. ERSO ajalugu ulatub aastasse 1926 ning sarnaselt paljude omataolistega maailmas on see seotud rahvusliku ringhäälingu sünni ja arenguga. Alates hooajast 2020/2021 on enam kui 100-liikmelise orkestri peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts. Neeme Järvi jätkab koostööd ERSOga eluaegse aupeadirigendina, orkestri kunstiline nõustaja on Paavo Järvi, varasemad peadirigendid on olnud Olav Roots, Paul Karp, Roman Matsov, Neeme Järvi, Peeter Lilje, Leo Krämer, Arvo Volmer, Nikolai Aleksejev ja taas Neeme Järvi. ERSO on käinud arvukatel turneedel ning osalenud mainekatel rahvusvahelistel muusikafestivalidel. Möödunud hooajal esineti Olari Eltsi juhatusel Nürnbergis, Münchenis ja Pariisis. Samuti toimus orkestri esimene kontserdireis Suurbritanniasse, kus kahe nädala jooksul anti 11 kontserti. 2021. aasta novembri lõpus osalesid ERSO ja Elts Poolas rahvusvahelisel Kesk- ja Ida-Euroopa muusikafestivalil „Eufonie“. 2019. aastal avasid ERSO ja Neeme Järvi Prantsuse Raadio maineka Montpellier’ muusikafestivali ning orkester käis Kesk-Euroopa turneel, kus Neeme Järvi juhatusel esineti Viini Musikvereini kuldses saalis, Linzi Brucknerhausi suures saalis, Praha Rudolfinumi Dvořáki saalis ja Bregenzi Bodensee saalis ning Mihhail Gertsji juhatusel Saksamaal Erlangenis ja Viersenis. Veel on esinetud sellistel maailmalavadel nagu Berliini Konzerthaus, New Yorgi Avery Fisher Hall (praeguse nimetusega David Geffen Hall), Peterburi filharmoonia suur saal ja Maria Teatri kontserdisaal, Kölni filharmoonia, Helsingi Musiikkitalo, Stockholmi Berwaldhallen jt.

ERSO plaadistuste kõrget kvaliteeti on esile tõstetud mainekates klassikalise muusika ajakirjades ning sellega on kaasnenud mitmed tunnustused, millest olulisim on Eesti esimene Grammy (2004, dirigent Paavo Järvi), värskemad aga aasta klassikaalbumi tiitel 2020. aastal Eesti muusikaauhindade jagamisel Elleri sümfooniliste poemide teise plaadi eest (dirigent Olari Elts) ning kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia ERSO-le ja Olari Eltsile seniste Elleri muusika salvestiste eest. Suurepärane koostöö on ERSO-l selliste mainekate plaadifirmadega nagu Chandos, BIS, Onyx, samuti Ondine, ERP jt.

Lisaks kohalikele raadio- ja telekanalitele on ERSO kontserte üle kandnud Mezzo ja medici.tv ning EBU vahendusel on need jõudnud paljudesse Euroopa raadiojaamadesse. 2020. aastal alustas tegevust ERSO TV (erso.tv), kus saab vaadata kõiki orkestri live-kontserte ning juba toimunud esinemisi.

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

Peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts

Eluagene aupeadirigent Neeme Järvi, **kunstiline nõustaja** Paavo Järvi

Koosseis 15. märtsil 2024:

I VIIUL

Marta Spärniņa
Hanna–Liis Nahkur
Piret Sandberg
Kristiina Aimla
Fred Heinoja
Elisabeth Härmand
Kätlin Ivask
Kirti–Kai Loorand
Astrid Muhel
Tõnis Pajupuu
Danae Taamal
Kaiu Talve
Andrus Tork
Tarmo Truuväärt

II VIIUL

Kaido Välja
Kadi Vilu
Triin Krigul
Miina Laanesaar
Egert Leinsaar
Maiu Mägi
Kristjan Nõlvak
Rebekka Siimer
Mari–Katrina Suss
Marlis Timpmann
Annelize Vlasenko

VIOOLA

Rain Vilu
Sandra Klimaitė
Helena Altmanis
Mall Help
Kaja Kiho
Martti Mägi
Juhan Palm–Peipman
Liisi Rusnak
Jülija Širokova
Kristiina Välja

TŠELLO

Madara Norbūte
Andres Alexander
Metspalu
Riina Erin
Tõnu Jõesaar
Levi–Danél Mägila
Katrin Oja
Lauri Toom
Maris Vallsalu

KONTRABASS

Regina Udod
Janel Altroff
Imre Eenma
Xiaonan Nie
Indrek Pajus
Ants Önnis

HARF

Bengi Canatan
Kaisa Helena Žigurs

FLÖÖT

Mihkel Peäske
Mari–Liis Vind
Linda Vood
Janika Lentsius

OBOE

Aleksander Hännikäinen
Heli Ernits
Tõnis Traksmann

KLARNET

José Carlos Domínguez
Almela
Taavi Orro
Meelis Vind

FAGOTT

Peeter Sarapuu
Francesco Pio Russo
Kristjan Kungla
Kaido Suss

METSASARV

Mattias Vihmann
Kalmer Kiik
Kalle Koppel
Nikita Matsuk

TROMPET

Indrek Vau
Ivar Tillemann
Erki Möller
Villem Süvari
Rauno Rüütelmaa

TROMBOON

Andres Kontus
Peeter Margus
Johannes Kiik

TUUBA

Madis Vilgats

TIMPANID

Maarja Nuut

LÖÖKPILLID

Kaspar Eisel
Vambola Krigul
Terje Terasmaa
Elias Gustavsson
Gertrud Leopard
Karl Johann Lattikas
KLAVER, TŠELESTA
Kärt Ruubel

SA ERSO juhatause liige

Kristjan Hallik

Produtsent

Daily Trippel

Orkestri mäenedžer

Marko Metsaru

Partnersuhete ja müügijuht

Signe Vaiknemets

Maine– ja kommunikatsioonijuht

Kärt Ruubel

Toimetaja

Anita Maasalu

Noodikoguhoidja

Mariell Aren

Disainer

Norman Orro

Personalijuht

Piret Veensalu

Pillilao juhataja

Egert Leinsaar

Lavameistrid

Jüri Korjus
Heiki Zvorovskii

RÉMY MARTIN

XO

THE OPULENCE OF
AN EXTRA-OLD COGNAC

Tähelepanu! Tegemist on alkoholiga.
Alkohol võib kahjustada teie tervist.

KUTSUME KUULAMA

Klassika! Viola ja tšello duo

K, 20. MÄRTS KELL 16.30, PÖLTSAMAA KULTUURIKESKUS

Kavas Jean Philippe Rameau, Carl Stamitz, Reinhold Glier, Gordon Jacob ja Ross Edwards
JUHAN PALM-PEIPMAN viola, RIINA ERIN tšello

AILE ASSZONYI JA WAGNER

R, 22. MÄRTS KELL 19, ESTONIA KONTSERDISAAL

Richard Strauss. Sümfooniline poeem „Don Juan“

Paul Hindemith. „Kolm laulu“, op. 9

Richard Wagner. „Koit ja Siegfriedi Reini teekond“ ooperist „Jumalate hukk“

Richard Wagner. „Leinamarss“ ooperist „Jumalate hukk“

Richard Wagner. „Tugev tuleriit mulle seal laduge“ ooperist „Jumalate hukk“

AILE ASSZONYI sopran, ERSO, dirigent OLARI ELTS

ERSO solistid Kadriorus XXI

P, 24. MÄRTS KELL 18, KADRIORU KUNSTIMUUSEUM

Kavas Max Bruch, Rebecca Clarke, Eugene Bozza

LIINA ŽIGURS viola, MEELIS VIND klarnet, KADRI-ANN SUMERA klaver

MATTHEW HALLS JA SIBELIUS

R, 5. APRILL KELL 18 (EELKONTSERT) JA KELL 19, ESTONIA KONTSERDISAAL

Ludwig van Beethoven. Avamäng „Egmont“, op. 84

Henning Kraggerud. „Victimae Paschali“

Max Bruch. Viiulikontsert nr 1 g–moll, op. 26

Jean Sibelius. Sümfoonia nr 3 C–duur, op. 52

HENNING KRAGGERUD viiul, ERSO, dirigent MATTHEW HALLS

E · R · · O

Estonia pst 4
10148 Tallinn
tel 6 147 787
erso@erso.ee
www.erso.ee

Kuula ja vaata uuesti!

 ERSO.TV